

Browicz K. 1959. *Parki szczególnie godne ochrony*. Ochr. Przyr. 26: 320—346.

Dubel K., Wrona A. 1988. *Obszary chronionego krajobrazu w województwie katowickim*. Ossolineum, Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk.

Schube T. 1906. *Waldbuch von Schlesien*. Verlag von W. G. Korn, Breslau.

OCHRONA PRZYRODY ZA GRANICĄ

Walory ornitologiczne rezerwatu przyrody „Lange Lacke” w Austrii

Rezerwat przyrody „Lange Lacke” położony jest w północnej części prowincji Burgenland około 70 km na południe od Wiednia i 8 km od największego jeziora Austrii — Neusiedler, leżącego na granicy austriacko-węgierskiej. Nazwa rezerwatu „Lange Lacke”, którą można dosłownie przetłumaczyć „rozległa kałuża”, pochodzi od jeziora, którego głębokość nie przekracza 1 m, będącego jednak centralną częścią rezerwatu. Rezerwat ten został utworzony dla ochrony środowisk wodnych — około 267 ha oraz środowisk lądowych (łąki i pastwiska) — 430 ha, stanowiących obecnie ostatnią pozostałość po naturalnych, rozległych połaciach łąk północnego Burgenlandu. Różnią się one wyraźnie składem gatunkowym od typowych środkowoeuropejskich łąk i przypominają węgierską pusztę. Z roślin pannońskich na przełomie kwietnia i maja kwitnie tutaj dziewanna fioletowa *Verbascum phoeniceum* i len australijski *Linum austriacum*.

Należy wspomnieć, że Lange Lacke nie jest jedynym jeziorem na tym terenie. Znajduje się tutaj około 80 takich jezior, o wiele mniejszych, często nie przekraczających powierzchni kilkunastu hektarów, znacznie płytszych, faktycznie przypominających większe kałuże. Wiele z nich w okresie gorącego lata wysycha i dopiero późną jesienią, po obfitych deszczach, wypełnia się wodą.

Osobliwością tych zbiorników, głównie Lange Lacke i oddalonego zaledwie o 0,5 km Wörtenlacke, jest wysoka zawartość soli w wodzie i przy brzegu (między innymi sody, czyli uwodnionego węglanu sodu) pochodzącej z podglebia, a wydobytej na powierzchnię ziemi przez pęknięcia tektoniczne. Dlatego też występuje tutaj charakterystyczna flora solna. Na glebach solonczakowych w obrębie brzegów rośnie ostnica *Stipa* sp., łoboda *Atriplex* sp., sitowiec *Bulboschoenus* sp., cibora *Cyperus* sp. Najczęściej jednak można spotkać obrastającą je-

ziorka trzcinę pospolitą *Phragmites communis* i astra solnego *Aster tripolium*.

Specyficzne warunki przyrodnicze i położenie geograficzne spowodowały, że rezerwat „Lange Lacke” jest miejscem legowym wielu gatunków ptaków wodnych i miejscem odpoczynku w czasie przelotu na zimowiska. Lęgną się tutaj charakterystyczne gatunki wybrzeża morskiego — szablodziób *Recurvirostra avosetta* i sieweczka morska *Charadrius alexandrinus* oraz rzadkie ptaki łąk: brodziec krwawodzioby *Tringa totanus* i szlamnik rycyk *Limosa limosa*. Właśnie te gatunki przyczyniły się w głównej mierze do wpisania jeziorzek na listę ostoi ptaków wodnych o międzynarodowym znaczeniu. Ponadto rezerwat odgrywa w okresie jesiennym ważną rolę jako miejsce noclegowe dla wędrujących gęsi: zbożowych *Anser fabalis*, białoczelnych *A. albifrons* i gęgawych *A. anser*.

W lipcu zbierają się tutaj z obszaru jeziora Neusiedler gęsi gęgawe przed odlotem na zimowiska w północnej Afryce — w Tunisie i wschodniej Algierii. W październiku zaczyna się przyłot północno-rosyjskich i syberyjskich gęsi zbożowych i białoczelnych. Dla nich jezioro Neusiedler i słone jeziorka są miejscem odpoczynku w czasie wędrowek z północy na południe.

Z jeziorem Neusiedler związane są w czasie lęgów i przelotów 282 gatunki ptaków. Część z nich przebywa i można je obserwować w rezerwacie „Lange Lacke” i na pobliskich mniejszych jeziorkach. Oprócz gęsi zatrzymują się tutaj łabędzie *Cygnus* spp., brodze *Tringa* spp., kaczki *Anas* spp., szczudlak *Himantopus himantopus*, biegusy: malutki *Calidris minuta* i zmienny *C. alpina*, siewka złota *Pluvialis apricaria*, sieweczka obroźna *Charadrius hiaticula*, kulik wielki *Numenius arquata* oraz gnieźdząca się nad jeziorem Neusiedler warzęcha *Platalea leucorodia*. Późną jesienią w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych przebywało na terenie rezerwatu do 20 tys. gęsi zbożowych i około 5 tys. białoczelnych.

Osobiście miałem okazję dwukrotnie obserwować ptaki na słonych jeziorkach Burgenlandu. Jest to jedno z nielicznych miejsc w Europie, gdzie na niewielkich zbiornikach wodnych gromadzi się tak wiele i tak różnych gatunków ptaków. Zachęcam więc ornitologów, aby w czasie pobytu w Austrii odwiedzili ten zakątek. Wstęp do rezerwatu jest płatny, jednakże posiadając nawet skromne zasoby finansowe można pozwolić sobie na tak wspaniałą okazję obserwowania ptaków.

Cezary C w i k o w s k i